

B) BIBLIOGRAFIA

- ARNHEIM, R.: Estética radiofónica. Gili. Barcelona, 1980.
- ASPINALL, R.: Guide pratique de la production radiophonique. UNESCO. Paris, 1972.
- FUZELIER, E.: Le langage radiophonique. IDHEC. Paris, 1965.
- KAPLUN, M.: Producción de programas de Radio. CIESPAL. Quito, 1978.
- NAVARRO TOMAS, T.: Manual de entonación española. Guadarrama. Madrid, 1974.
- TARDIEU, J.: Grandeurs et faiblesse de la radio. UNESCO. Paris, 1969.
- BALSEBRE, A.: El lenguaje radiofónico. Memoria de Licenciatura. Bellaterra, 1981.

(Tots els llibres d'aquesta bibliografia es troben dipositats a la Biblioteca de la Facultat de Ciències de la Informació de la UAB.)

C) ORIENTACIÓ I AVALUACIÓ DEL CURS

L'assignatura "Ràdio II (Mitjà d'expressió)" és el tercer nivell de formació radiofònica de l'alumne d'aquesta Facultat. L'objectiu de l'assignatura és obrir als ulls de l'alumne tota la riquesa expressiva del mitjà Ràdio a través de classes teòrico-pràctiques al Laboratori, que permeten un aprenentatge del codi radiofònic en l'àmbit de programes musicals, dramàtics i "magazines".

El sistema d'avaluació es resumeix en el treball diari de l'alumne en el Laboratori i a la realització d'un programa radiofònic de fi de curs on es recolliran tots els coneixements desenvolupats sobre les possibilitats expressives del mitjà.

L'alumne que no hagi vingut a les classes realitzarà un examen a la fi del curs amb exercicis teòrics i exercicis pràctics.

RADIO II (MITJA D'EXPRESSIÓ)

PROF.: ARMAND BALSEBRE

Sò. CURS PERIODISME CODI 5112

A) TEMARI

TEMA I: LA RADIO, MITJA D'EXPRESSIÓ

Introducció. "L'art" radiofònic.-Característiques expressives del mitjà.- Dicotomia Ràdio-difusió/Ràdio-expressió: factors històrics, polítics i comercials que institueixen aquesta concepció dicotòmica del mitjà Ràdio.- La Ràdio-comunicació.- La creació radiofònica al servei de la tecnologia i viceversa.

TEMA II: EL LLENGUATGE RADIOFÒNIC

Definició.- Elements constituents del llenguatge radiofònic.- Factors que determinen l'expressió radiofònica.- Funció semàntica i funció estètica. Diferències entre el llenguatge radiofònic i el llenguatge àudio-visual.

TEMA III: EL LLENGUATGE VERBAL RADIOFÒNIC

Formes expressives: monòleg i diàleg.- Polisèmia del llenguatge verbal radiofònic.- L'entonació dramàtica: fidelitat de l'expressió verbal a la idea.- Figures retòriques del llenguatge verbal radiofònic.- El llenguatge verbal en el context radiofònic.

TEMA IV: EL MONÒLEG

Ficció del monòleg verbal en el llenguatge radiofònic: l'oient com a interlocutor absent.- Actitud de l'emissor.- El monòleg dramàtic.- Qüestionament de l'equació monòleg-personatge.- Exercicis pràctics.

TEMA V: EL DIÀLEG

El diàleg com a sistema bàsic de comunicació interpersonal.- Estructura lingüística del diàleg en llenguatge verbal radiofònic.- El diàleg-entrevista: intercanvi de "rols" en el procés d'interacció informativa.- Sistematització de recursos expressius.- Marc real i marc fictici.- Exercicis pràctics.

TEMA VI: EL TEXT VERBAL RADIOFÒNIC

Dramatització del text verbal radiofònic.- Normes bàsiques d'escriptura radiofònica.- Diferències entre el text literari i el text verbal radiofònic.- La lectura radiofònica.- Exercicis pràctics.

TEMA VII: LA IMPROVISACIÓ VERBAL

Sistematització per dicotomies: Llenguatge abstracte/concret, ideològic/descriptiu, denotatiu/connotatiu.- Reflexions sonoritzades.- Funció de l'entonació a la improvisació verbal.- Funció de les pauses.- Recursos lingüístics i extralingüístics.- Exercicis pràctics.

TEMA VIII: EL SILENCI

Pauses gramaticals.- Pauses lògiques.- El silenci verbal.- El silenci radiofònic.- El silenci verbal com a element significatiu del caràcter polisèmic del llenguatge verbal. Exercicis pràctics.

TEMA IX: LA PERCEPCIÓ

Factors ambiental, culturals i psicològics determinants de la percepció radiofònica.- La percepció i la ràdio-comunicació.- Percepció sonora i no sonora: les imatges auditives.- La duració del so. Redundància radiofònica.- Nivells d'interès de l'oient radiofònic.- Exercicis pràctics.

TEMA X: EL RITME RADIOFÒNIC

Definició.- El ritme com a element bàsic de la creació radiofònica.- Ritme verbal: factors que generen el ritme verbal.- Ritme musical.- Exercicis pràctics.

TEMA XI: EL MUNTATGE VERBAL

Definició.- Factors estètics.- Factors físics: emmascarament, contrast.- Factors ideològics: el color de la veu en el procés d'identificació "idea/personatge".

TEMA XII: EL MUNTATGE RADIOFÒNIC

Definició.- Funció semàntica: fraccionament de la realitat.- Funció estètica: el ritme.- Relativitat dels missatges radiofònics en funció del muntatge.- Formes bàsiques de resolució del muntatge: "fade-in", "fade-out", "cross-fade".- La manipulació tecnològica: acceleració, retard i fixació dels missatges sonors.- Trucatge sonor: tipus.- Exercicis pràctics.

TEMA XIII: EL LLENGUATGE MUSICAL RADIOFÒNIC

Programes musicals.- Estructura comercial/no comercial.- Funció semàntica.- Funció estètica.- Muntatge músico-verbal.- Sintonia.- Jingles musicals.- Llenguatge afectiu.- Recursos tècnico-expressius.- Exercicis pràctics.

TEMA XIV: LES IMATGES AUDITIVES

Definició.- Elements creadors d'imatges auditives a la ràdio.- Factors que determinen la percepció d'imatges auditives: codis culturals, l'ambigüitat.- La traducció verbal de la imatge auditiva: el llenguatge descriptiu.- Restitució m'objectiu/m'objectiu.- Exercicis pràctics.

TEMA XV: L'ESPAI I EL TEMPS

Les nocions d'espai i temps en el context comunicatiu de l'oient radiofònic.- Espai real i espai simbòlic en el llenguatge radiofònic.- El moviment.- Situació, col·locació de l'observador/oient.- "Flash-back"- "Flash-forward".- El relat en el relat.- La seqüència radiofònica: formes expressives i tècniques de resolució del canvi de seqüències.- Exercicis pràctics.

TEMA XVI: ELS EFECTES SONORS

Definició.- Producció d'efectes sonors a partir de fonts sonores naturals i/o artificials.- L'efecte sonor i la seva expressió dramàtica.- Exercicis pràctics.

TEMA XVII: LA REALITZACIÓ DE PROGRAMES

Procés d'esquematzació i composició d'un programa.- Interrelació producció/realització.- Guies per a la redacció del guió radiofònic aplicat a la realització de programes-tipus.- Utilització dels recursos expressius del muntatge radiofònic.- Factors tecnològics que determinen l'enregistrament d'un programa.- Funció del "temps" a la realització de programes.- Exercicis pràctics.

TEMA XVIII: RADIOTEATRE

Definició.- El muntatge radiofònic en el Radioteatre.- Estructura narrativa de les seqüències sonores.- Continuïtat i paral·lelisme.- El narrador i el personatge.- Articulació del text dramàtic.- Us dramàtic del trucatge sonor.- Exercicis pràctics.

TEMA XIX: EL DOCUDRAMA RADIOFÒNIC

Definició.- La dramaturgia de la realitat.- Estructura expressiva del docudrama.- Funció espectacular del mitjà ràdio: l'equació ficció = realitat.- Diferències entre el docudrama i el reportatge.- Exercicis pràctics.

TEMA XX: EL "Magazine"

Definició.- Característiques expressives.- Interrelació de gèneres.- Exercicis pràctics.